

महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ
कृषी हवामानशास्त्र विभाग
कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

विभाग प्रमुख : डॉ.डी.एस.पोखरकर

फोन : २५५३८००९

हवामानावर आधारीत कृषि संदेश
ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
पुणे

दिनांक: २९.०८.२०१७

मागील आठवड्याचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवड्यात कमाल तापमान २६.४ ते ३०.५ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान २१.५ ते २२.३ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ८५ ते ९३ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ५९ ते ८९ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ५.२ ते ७.५ कि.मी. होता, बाष्पीभवनाचा वेग ०.० ते ४.७ मि.मी. प्रति दिन होता. प्रखर सुर्यप्रकाशाचे तास ०.० ते ७.९ प्रति दिवस होते. मागील आठवड्यात ५३.३ मिमी इतका पाऊस झाला.

हवामान अंदाज : या आठवड्यात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान २५.० ते २६.० अंश सेल्सिअसचे दरम्यान राहिल तर किमान तापमान २०.० ते २१.० अंश सेल्सिअसचे दरम्यान राहिल. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ९० टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ७० टक्के दरम्यान राहिल. वाऱ्याचा वेग ताशी ८ ते २० किलोमीटर दरम्यान राहिल. आकाश ढगाळ राहिल. वार्याची दिशा नैऋत्ये कडून ईशान्येकडे राहिल.

हवामान अंदाजावर आधारीत कृषि सल्ला

जिल्ह्यात पुढील २४ तासात बहुतेक ठिकाणी व दिनांक ३० ऑगस्ट रोजी अनेक ठिकाणी पाऊस पडण्याची शक्यता असून त्यापुढील ३ दिवसामध्ये काही ठिकाणी पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. पावसाची शक्यता लक्षात घेऊन तूर, कापूस, पपई व भाजीपाला पिकामध्ये पाऊसाचे पाणी साठून राहणार नाही याची काळजी घ्यावी. पावसाच्या अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करावा जेणेकरून शेतात पाणी साचून राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी. कोरडवाहू भागात रबी पिकांच्या पेरणीपूर्वी जमिनीत पाणी मुरविण्यासाठी बंदिस्त वाफे तयार करावेत. पक्व मुग व उडीदाची काढणी करून सुरक्षित ठिकाणी साठवणुक करावी. पावसाची उघडिप पाहून आवश्यक असल्यास पिकांवर कीटकनाशक किंवा बुरशीनाशकाची फवारणी करावी.

पिक	पिक अवस्था	कृषि सल्ला
भुईमुग :	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या ढगाळ व दमट हवामानामुळे भुईमुगावरील टिक्का व तांबेरा रोगाचे नियंत्रणासाठी मॅकोझेब २५ ग्रॅम + कार्बेनडेझिम १० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारावे.
कापूस	पिक वाढीची अवस्था	कापूस पिकावरील सेंद्रिय बॉड अळीच्या नियंत्रणासाठी ५% निबॉळी अर्क किंवा प्रोफेनोफॉस ५० ई.सी. ३० मिली किंवा स्पोनोसॅड ४५ एस सी ३.५ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारावे.
काकडी व वेलवर्गीय भाजीपाला	पिक वाढीची अवस्था	काकडी व वेलवर्गीय भाजीपाला पिकावरील केवडा या रोगाच्या नियंत्रणासाठी मेटॅलॅक्झील ८ % + मॅकोझेब ६४ %, हे संयुक्त बुरशीनाशक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.

पिके :		
भाजीपाला पिके :	पिक वाढीची अवस्था	भाजीपाला पिकावरील रस शोषक किडींच्या नियंत्रणासाठी व्हर्टीसिलियम लेकॅमी (फुले बगीसाईड) या जैविक किटकनाशाची १ किलो प्रति २०० लिटर पाण्यातून फवारणी करावी किंवा इमिडाक्लोप्रिड ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यातून फवारणी करावी.
सोयाबीन, बटाटा इ.	पिक वाढीची अवस्था	सोयाबीन पिकावरील तांबेरा रोग नियंत्रणासाठी प्रोपिकोन्याझोल किंवा हेक्झाकोन्याझोल १० मिली प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे. सोयाबिन पिकावरील चक्री भुंगेरे यांच्या नियंत्रणासाठी प्रोफेनोफॉस ५० ईसी २ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी किंवा क्लोअॅट्रीनिलिप्रोल १८.५ ईसी ०.३ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. सोयाबीन या पिकावरील पाने खाणा-या स्पोडोप्टेरा अळीच्या नियंत्रणासाठी एकरी ४ ते ५ पक्षीथांबे लावावेत. तसेच नोमुरिया रिलाई ही जैविक बुरशी ५ ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारावी. प्रादुर्भाव जास्त असल्यास क्लोरोपायरीफॉस २० ई सी, २ मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
भात	लागवड	भात पिकावर कडा करपा रोग नियंत्रणासाठी कॉपरऑक्झीक्लोरायड २५ ग्राम किंवा कार्बेन्डॅझिम १० ग्राम प्रति १० लि.पाण्यातून फवारावे. लागवड क्षेत्रात (भात खाचरात) २ ते ३ सेमी व अधिक फुटव्याच्या अवस्थेत ३ ते ५ सेमी पाण्याची पातळी ठेवावी आणि अतिरिक्त पाण्याचा निचरा करावा.
टोमॅटो	फळे लागणे	टोमॅटो पिकावरील करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी मॅन्कोझेब २५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहुन फवारणी करावी.
फळझाडे		सध्याचा ढगाळ व दमट हवामानामुळे द्राक्ष, डाळींब, चिक्, लिंबू ई. फळझाडाच्या बागेमध्ये विविध रोगांच्या नियंत्रणासाठी ५० ग्राम ट्रायकोडर्मा या जैविक बुरशीची १० किलो कंपोस्ट अथवा शेणखतात मिसळून प्रत्येक झाडाच्या बुंध्याभोवती आढ्यात खांदणी करून मातीत मिसळावी व नंतर पाणी द्यावे.
सिताफळ		सिताफळावरील पिठ्या ठेकणाच्या नियंत्रणासाठी व्हर्टीसेलियम लेकॅमी १ किलो प्रति २०० लिटर पाण्यातून १ एकर बागेमध्ये फवारावे.
डाळिंब :		डाळिंबा वरील तेलकट डाग रोगाच्या नियंत्रणासाठी ज्या बागांमध्ये फळ काढणी चालू आहे तिथे ब्रोमोपोल हे जीवाणुनाशक ५ ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे. नवीन पालवी फुटलेल्या बागांमध्ये कॅप्टन २५ ग्राम प्रती १० लिटर पाण्यातून फवारावे.
जनावरांचे व्यवस्थापन		जनावरांचे रोगप्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकियांच्या सल्ल्याने करावे. १. पावसाळ्यात ओल्या आणि कोवळ्या हिरव्या चा-याचे प्रमाण अधिक असल्याने जनावरांना योग्य त्या प्रमाणात हिरवा चारा खाऊ घालावा म्हणजे जनावरांना पोटफुगी होणार नाही. २. सर्व जनावरांना पावसाळ्यात जंताचे औषध पाजावे. पिण्यास नेहमी स्वच्छ पाणी द्यावे. ३. पावसाळ्यात मेंढीच्या खुरामध्ये चिखल्या होतात. त्याकरिता महिन्यातून एकदा कॉपर सल्फेट किंवा फॉर्मॉल्डिहाइड द्रावण असलेल्या उथळ हौदातून मेढ्यांचे संपूर्ण खुर बुडतील अशा सोडाव्यात. ४. जनावरांना चा-याकरिता ज्वारी, बाजरी, मका, चवळी, संकरित नेपीयर गवत (फुले जयवंत) इ. चारा पिकांची लागवड करता येईल.